

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
та інноваційного розвитку
Олександр КОВАЛЬЧУК
« _____ » _____ 2024 р.

ПРОГРАМА
вступного іспиту в аспірантуру
зі спеціальності 052 Політологія

Рівень здобуття освіти: третій/освітньо-науковий рівень вищої освіти

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 Політологія

Освітньо-наукова програма: "Політологія"

Київ 2024

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ІСПИТУ

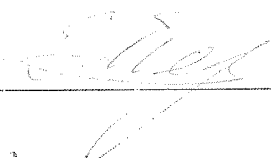
для вступу на навчання для здобуття ступеня вищої освіти «доктор філософії» на основі раніше здобутого ступеня вищої освіти магістра (або освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 «Політологія»

Освітньо-наукова програма: Політологія

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук і права
Протокол №12 від 28.06.2024 р.

Завідувач кафедри Євген ПЕРЕГУДА

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності
протокол №3 від 28 червня 2024 р.

Гарант ОНП Євген ПЕРЕГУДА

I. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ

Програма вступних випробувань складена відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України №266 від 06 березня 2024 року, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 березня 2024 року за №379/41724 (зі змінами) (далі - Порядок).

До участі у конкурсі щодо зарахування на навчання для здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії з спеціальності 052 – Політологія (освітньо-наукова програма: Політологія) згідно переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року, допускаються особи, які здобули освітній ступінь магістра або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста.

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

Метою вступного іспиту до аспірантури з спеціальності 052 «Політологія» є з'ясування рівня необхідних теоретичних знань та практичних навичок вступників, яких вони набули під час навчання на освітньому ступені/рівні спеціаліста/магістра, з метою формування рейтингового списку та конкурентного відбору здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії з спеціальності 052 «Політологія» в межах ліцензійного обсягу університету.

Програма фахового вступного іспиту містить інформацію про форму і порядок його проведення; критерії оцінювання; тематичне покриття і літературу для підготовки; конкретні питання, що включаються до білетів.

III. ЗМІСТ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ЗА ТЕМАМИ

Політика як суспільне явище. Політологія як навчальна дисципліна

Політика як суспільне явище. Концепції, види, суб'єкти та функції політики. Теоретичні підходи щодо розуміння політики. Співвідношення політики із іншими сферами суспільного виробництва. Політологія як наука та навчальна дисципліна. Об'єкт та предмет політології. Структура політології. Основні галузі, категорії, методи і функції політології.

Історія зарубіжних політичних вчень.

Зародження, основні етапи розвитку і періодизація. Політична думка Стародавнього світу. Погляди на державу і право в країнах Стародавнього Сходу. Пам'ятки політичної думки Стародавнього Єгипту і Месопотамії. Політична думка Стародавньої Індії. Основні течії

суспільної думки Стародавнього Китаю (конфуціанство, легізм, даосизм, моїзм).

Політична думка античної Греції; періодизація, Демокрит, софісти, Сократ. Платон про ідеальну державу: про виникнення держави, її сутність та владу; еволюція форм державного правління та шляхи переходу до ідеальної держави; політика як знання і мистецтво. Політико-правове вчення Арістотеля: походження та сутність полісної держави; політична сутність людини, сутність влади та механізми її здійснення; про досконалий державний устрій. Політичні вчення Стародавнього Риму. Політичне вчення Цицерона: походження та взаємозв'язок держави і права; сутність держави та її форми; уявлення про ідеального громадянина, ідеального правителя та ідеальну державу. Політичні ідеї римських стоїків, вчення Сенеки. Політичні погляди римських юристів.

Політичні вчення доби Середньовіччя. Основні риси і особливості політичної думки середніх віків. Схоластика. Теократична доктрина Августина Блаженного. Вчення Фоми Аквінського. Класифікація форм держави. Обґрунтування влади і законів. Вчення про закони Марсілія Падуанського. Політико-правові напрямки в ісламі.

Політичні вчення доби Відродження та Реформації. Зміна світогляду європейських мислителів: від схоластики до раціоналізму. Гуманістичний світогляд. Державно-правові погляди Ніколо Макіавеллі. Політико-правові ідеї Реформації: Мартін Лютер, Жан Кальвін, Фауст Соцін. Теорія державного суверенітету Жана Бодена. Утопічний соціалізм Томаса Мора і Томазо Кампанелли.

Політичні вчення Західної Європи на початку Нового часу. Сутність та призначення держави ранньомодерної доби. Гуго Гроцій про державу і право. Проблеми державності, права, миру і порядку у вченні Томаса Гоббса. Політичне вчення Бенедикта Спінози. Джон Локк про лібералізм, державу і право.

Просвітництво як суспільно-політичний феномен. Соціально-політичний утопізм. Просвітницький «раціоналізм». Метафізичність пізнання, антиісторизм. Романтизм як реакція на просвітницький раціоналізм. Є. Гофман. Соціалізація науки.

Політико-правова теорія Шарля-Луї Монтеск'є (про розподіл влади). Суспільний договір Жан-Жака Руссо: історія, теорія, практика. Соціалістично-комуністична утопія. Габріель-Бонно Маблі, Мореллі. Просвітницький атеїзм і радикалізм. Жан Мельє. Північноамериканська політична думка Просвітницької доби. Політична філософія Адама Сміта. Вікторіанський лібералізм Джона-Стюарта Мілля, «Індивідуальна свобода і межі суверенності індивіда».

Політичні вчення доби Великої французької революції. Ліберально-демократичні ідеї Жана-Антуана де Кондорсе. Теорія консерватизму Едварда Берка, «Права людини».

Іммануїл Кант про мораль, право, політику. Політична філософія Г.-В.-Ф. Гегеля «Суспільство і держава».

Соціально-політичні утопії XIX століття. Політичний технократизм і сцієнтизм Клода-Анрі де Рувруа Сен-Сімона. Соціально-психологічний політичний прагматизм Франсуа-Марі-Шарля Фурьє. Комуно-реформізм Роберта Оуена. Революційно-комуністичні утопії 30-50-х рр. XIX ст.: Л.-О. Бланкі, В.Вейтлінг.

Теоретико-методологічні засади класичного марксизму. Революційно-комуністична теорія марксизму. Карл Маркс, Фрідріх Енгельс «Німецька ідеологія», «Маніфест Комуністичної партії». Критичний соціал-демократичний марксизм. Карл Каутський. «Антимарксизм» Едуарда Бернштейна.

Постмарксистські концепції. Ленінське вчення про політику, владу, державу; теорія перманентної революції Л. Троцького; прагматична теорія суспільного розвитку М.Бухаріна; неомарксистська концепція А. Грамші. «Залізний закон олігархії» Р. Міхельса.

Соціально-політична думка Західної Європи кінця XIX ст.–поч. XXст. Теорія політики Макса Вебера. Теорія демократії Ж.-А.-К. де Токвіля. Теорія еліт і політичного (правлячого) класу В. Парето і Г. Москі. Політичний раціовіталізм Хосе Ортеги-і-Гасета. Теорія інституціоналізму Моріса Оріу. Теорія «політичного» у концепції Карла Шмітта. Теорія елітарної демократії Йозеса Шумпетера. Проблеми ідеології та утопії в політичній концепції Карла Мангейма.

Біхевіоралістичні теорії політики. Фундатор американської політологічної науки Чарльз Мерріам. Біхевіористська концепція предмету політичної науки Геральда Лассуелла. Теорія «зацікавлених груп» Артура Бентлі.

Нормативні теорії влади і демократії. Теорії модернізації. Поліархічна теорія демократії Роберта Даля. Теорія демократії Джованні Сарторі. Основи політичної науки Моріса Дюверже. Консоціальна демократія Арндта Лейпхарда.

Теорія системного та структурно-функціонального аналізу політики. Структурний аналіз політики Талкота Парсонса. Системний функціоналізм політичної теорії Габріеля Алмонда. Адаптивний концепт аналізу в політиці Девіда Істона. Методологічні засади постструктуралізму Мішеля Фуко.

Компаративний і комунікативний аналіз політики. Ханна Арндт про тоталітаризм та політичну свободу як джерело людської гідності. Теорія політичної комунікації Юргена Хабермаса. Проблеми компаративного аналізу Девіда Аптера.

Історичні здобутки сучасної західної політології як соціального інституту: незалежність, незаангажованість, академічна свобода університетів, фінансування з приватних та державних фондів, допомога

професійних асоціацій. Стандарти якості сучасної західної політології та їх забезпечення.

Д. Істон про політичну науку в ХХ столітті: формальний (правовий), традиційний або добіхевіоралістичний, біхевіоралістичний та постбіхевіоралістичний етапи. Особливості кожного етапу. Значення конструкції «ідеальної» моделі для реальної політики. Головні об'єкти вивчення СЗП: політичні партії, їх вплив на парламент, політичне життя суспільних груп. Емпіризм досліджень.

Аналітична робота: визначення нинішнього стану через поняття «стагнація»/«криза» чи відсутності «великих» тем. Нове обґрунтування сучасного політичного різноманіття та його суперечностей. Сталі та змінні актори. Пострадянська проблематика як кейс для тестування закономірностей політичних процесів. Варіатив пострадянського авторитаризму.

Сучасні західні політологічні школи. Провідна роль американської політології в західній політології. Відображення всіх змін та тенденцій і американській історії, власна еволюція під їх впливом. Актуальність емпірико-реалістичної тенденції при дослідженні політичної поведінки індивідів.

Політична наука у Великобританії. Англійська політологія як галузь гуманітарного знання з акцентацією економічної, соціологічної, соціально-психологічної спрямованості політичних досліджень. Аналіз традицій англійської політичної, виборчої систем, парламентської форми правління, політичного тиску на уряд і парламент з боку різних формальних і неформальних груп. Фокус дослідження: 1) теорії конфлікту; 2) теорія плюралістичної демократії.

Німецька політологічна школа. Всебічне дослідження держави, її ролі в суспільстві, місце бюрократії; геополітичні дослідження. Провідні напрямки.

Французька політологічна школа. Інституціоналізація політичної науки після II світової війни. Характерні риси: теоретичні, державницькі аспекти, дослідження політичних процесів в межах конституційного права. Основні напрямки.

Політична доктрина як інструмент політичного планування та прогнозування. Політичні доктрини як інституційні матриці цивілізацій. Генеза західного світу через призму лібералізму та ліберальної доктрини. Політико-правові філософські, соціально-економічні аспекти найбільш впливових політичних доктрин сучасності.

Політична доктрина лібералізму та неолібералізму. Соціальний лібералізм та неолібералізм – основні концептуальні характеристики. Теорія плюралістичної демократії. Доктрина держави «загального добробуту».

Неолібералізм – обмеження впливу держави на господарське життя та посилення гарантій свободи індивіда. Основні напрямки: ліберальний реалізм, австрійська школа, чиказька школа, школа соціального вибору. Зміст поняття «мінімальна держава». Поміркований та радикальний лібертаризм.

Політична доктрина консерватизму та неоконсерватизму. Плюралізм підходів у класифікації: натуральний, політичний, реформістський, реакційний, патерналістський – характеристики. Концептуальні ідеї про людину, традиції, антиегалітаризм, суспільство, право, економіку, державу. Про роль та місце релігії, приватної власності, родини, народу; значення прав та свобод, рівності та демократії. Сучасні правлячі консервативні партії

Політична доктрина соціалізму та соціал-демократії. Основні різновиди. Діяльність II Інтернаціоналу та Віденського Інтернаціоналу. Розвиток соціал-демократії після II світової війни. Створення Соцінтерну: визначення основних засад соціалізму. Проблеми рівності та братерства, солідарності. Характеристика провідних соціал-демократичних партій. Особливий тип соціалістичної організації господарювання, кібуци. Криза в розвитку соціал-демократії внаслідок краху «соціалістичної системи». Нові виклики.

Політична доктрина комунізму. Еволюція доктрини в XX столітті. Особливості ленінського вчення про пролетарську революцію та побудову соціалізму. Теорія і практика побудови соціалізму в СРСР. Розвиток теорії та практики комунізму в Західній Європі. Комінтерн. Четвертий Інтернаціонал. Китайська модель політичної доктрини комунізму. Маоїстські домінанти, «велика культурна революція», міжнародний вплив маоїзму.

Політична доктрина націоналізму. Етимологія поняття, «парасолькові» теорії націоналізму. Різновиди політичних доктрин. Націоналізм та патріотизм. Національна держава, союзи держав, мультикультуралізм. Політика ідентичності та політика скривдженості. Національні, транснаціональні, глобальні еліти. Націоналізм, етнонаціоналізм і сучасний світопорядок.

Історія політичної думки України

Джерела історії політичної думки України. Періодизація історії політичної думки України.

Особливості становлення та функціонування Давньоруської держави. Соціально-політичні та духовні передумови формування та розвитку політичної думки Княжої доби. Головні політичні ідеї у збірниках законодавства та міжнародних договорах Русі. Поява історико-політичних та літературно-історичних творів, головна їх проблематика. Проблема єдності Русі. «Слово про Закон і благодать» Іларіона – піднесення авторитету держави та її правителя. «Повість минулих літ» –

духовна єдність Русі, верховенство церкви. Київський та Галицько-Волинський літописи. «Повчання» Володимира Мономаха як політичний трактат. Образ князя, правила поведінки з підданими, перевага світської влади. Специфіка підходу до проблеми державної єдності у «Слові о полку Ігоревім». Політичні ідеї у творах Кирила Туровського, Данила Заточника. «Літопис Данила Галицького» – запозичення політичної та культурної спадщини Києва.

Особливості соціально-політичного та духовного розвитку українських земель у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Зміст Литовських Статутів, Більського, Віленського привілеїв. Адміністративно-територіальний устрій. Кревська (1385), Городельська (1413) та Люблінська (1569) унії. Наслідки Люблінської унії.

Відокремлення політичної думки від теології. Політичні ідеї Ю. Котермака-Дрогобича. С. Оріховський-Роксолан та його трактати «Зразковий підданий», «Настанови польському королю Сигізмунду Августу», «Про природне право» та ін.

Становлення торгівлі та ринку в Західній Європі та Речі Посполитій. Протестантизм – ідеологія нового соціального ладу. Сутність процесів Реформації та її особливості на українських землях. Рефеодалізація в Речі Посполитій. Окатоличення магнатів. Соціально-релігійні поділи. Міжконфесійна полеміка. Контрреформація – модернізація католицизму. Брестська церковна унія (1596).

Роль братських шкіл у міжконфесійній полеміці, їх вплив на розвиток політичної думки. Політичне спрямування полемічної літератури. Іван Вишенський як захисник православ'я. Соціальний консерватизм. Політичні ідеї Христофора Філалета. Проуніатська концепція П. Скарги. Політичні ідеї Г. Смотрицького, М. Смотрицького, З. Копистенського, Л. Зизанія, К. Ставровецького та ін. Роль та місце Києво-Могилянського колегіуму у розвитку політичної думки України. Політичні ідеї П. Могили.

Національне відродження в Європі як наслідок індустріального розвитку та соціально-політичних перетворень. Національна революція XVII ст. в Україні. Створення Гетьманщини. Руїна. Гетьманщина у складі Російської імперії. Політична концепція Богдана Хмельницького та її динаміка в ході національної революції та після неї. Поєднання козацького руху та релігійного руху. Історична тяглість українського народу. Проблема соціальної бази Гетьманської держави. Міжнародна політика. Ідеї І. Виговського та Ю. Немирича. Головні політичні ідеї Гадяцького трактату. Політичні ідеї І. Мазепи та особливості їх реалізації: сильна держава, козацька аристократія, сильна влада гетьмана, освіта і наука, маневрування у зовнішній політиці. «Конституція» Пилипа Орлика 1710 р. «Вивід прав України» як перший міжнародно-правовий

документ з теоретичним та юридичним обґрунтуванням Української держави.

Політична думка України періоду занепаду Гетьманщини. Політичні концепції Ф. Прокоповича, С. Яворського. Козацькі літописи та їх значення у розвитку української політичної думки. Літописи С. Величка, Г. Грабянки, Самовидця. Суспільно-політична думка України в епоху Просвітництва. Концепції природних прав С. Десницького, Я. Козельського, М. Козачинського. Їх відмінності від європейського Просвітництва. Становість та монархізм. Ідеї засновника Харківського університету В. Каразіна. Духовно-моральний підхід до політики Г. Сковороди.

Політична думка в період становлення капіталізму та національного відродження українського народу. Розвиток національної самосвідомості українського народу в Галичині. «Руська Трійця», її роль в українському національному відродженні. Політичні погляди М. Шашкевича, І. Вагилевича та Я. Головацького та їх динаміка. «Весна народів» в Європі. Головна Руська Рада, її діяльність. Політична слабкість українського руху.

Соціально-економічна та суспільно-політична ситуація в другій половині XVIII – у першій половині XIX ст. на українських землях в межах Російської імперії. Поява автономістських течій у політичній думці України. Політичні ідеї В. Капніста, Г. Полетики та ін. «Історія Русів». Масонство та декабристський рух. Полтавська ложа «Любов до істини». Гурток Лукашевича, Новгород-Сіверський гурток. Південне товариство, Товариство об'єднаних слов'ян, їх програмні документи.

Кирило-Мефодіївське товариство. «Книги буття українського народу» («Закон Божий»), відозви товариства «До братів українців» і «Браття великороссияне и поляки». Ідея слов'янської федерації на демократичних республіканських засадах. Суспільно-політичні погляди М. Костомарова, обґрунтування самостійності українського народу та його історії, ідей слов'янської федерації, суспільного життя на засадах свободи. Політичні ідеї у творчості Т. Шевченка. Суспільно-політичні погляди П. Куліша, М. Гулака. Конституційний проект Г. Андрузького. Вплив кирило-мефодіївців на подальший розвиток української політичної думки.

Розвиток загальноросійського демократичного та революційного руху на українських землях. Народництво. А. Желябов, М. Кибальчич. Розвиток громадського руху в містах України. Політичні ідеї В. Антоновича та інших його керівників.

Національна політика царату та її вплив на логіку національного відродження. Суспільно-політична діяльність М. Драгоманова. Політичні ідеї С. Подолинського, М. Павлика, О. Терлецького. Політичний модернізм Лесі Українки. Формування політичних партій в

Наддніпрянщині. Ідейно-політичні дискусії в РУП та УСДРП. Формування націоналістичних поглядів в Наддніпрянській Україні. М. Міхновський. «Братство тарасівців». «Самостійна Україна». Ліберальні ідеї в Україні. Б. Кістяківський та його ідеї права, правової держави, «загального блага».

Розвиток політичної думки на західноукраїнських землях. Програма Русько-української радикальної партії. Політична історіософія та громадська діяльність М. Грушевського. Декларування ідеї державної самостійності України. Ю. Бачинський та його праця «Україна Irredenta». Еволюція суспільно-політичних поглядів І. Франка. Становлення націонал-демократичного руху в Галичині.

Вплив Першої світової війни на розвиток політичної думки в Україні. Оформлення націоналістичних ідей.

Національна революція 1917-1921 рр. Документи Центральної Ради, Української Держави П. Скоропадського, Української Народної Республіки, Західноукраїнської народної республіки як маніфести політичної думки України. Ідейно-політична діяльність М. Грушевського. Державницькі погляди С. Петлюри. Розвиток націонал-комунізму.

Політична думка України у міжвоєнну добу. Комуністична політична думка в УСРР у 1920-ті рр. Національне питання у поглядах М. Скрипника. «Федералізм» Ю. Лапчинського. Проблема української державності у поглядах М. Хвильового. Політичні ідеї О. Шумського. Економічний націоналізм М. Волобуєва. Теорія боротьби двох культур Д. Лебеда.

Розвиток політичної науки в українській еміграції. Націологія О. Бочковського. Ідеї правової держави С. Дністрянського. «Нова держава», «Загальна наука права і політики» та «Погляд на теорії права та держави». Ідеї В. Старосольського. Народницькі концепції Р. Лаценка та С. Шелухіна.

Становлення українського націоналізму. Інтегральний націоналізм Д. Донцова. «Націоналізм». Концепція націократії М. Сціборського. Геополітична концепція Ю. Липи. Погляди С. Ленкавського. Програмні документи Організації українських націоналістів. Політичні принципи та ідеологія С. Бандери.

Консерватизм як напрям української політичної думки. Підстави його виникнення і розвитку. В. Липинський та його державно-правова концепція. Погляди В. Липинського на походження і суть держави. Форми державного правління у концепції В. Липинського. В. Липинський про шляхи здобуття та розбудови самостійної Української держави. «Мілітарна монархія» В. Кучабського. Політичні ідеї С. Томашівського.

Християнський консерватизм А. Шептицького.

Політичні ідеї ненаціоналістичних політичних сил в Західній Україні: націонал-демократія (Д. Левицький, М. Галущинський), соціалістичні рухи (М. Стахів). Націонал-ліберальний фемінізм (М. Рудницька).

Політична думка Закарпаття (А. Волошин).

Розвиток міжнародної політики у 1940-1980-тих роках та її вплив на політичну думку України. Утворення Української Головної Визвольної Ради та вироблення демократичних засад українського національно-визвольного руху. Політичні ідеї П. Федун, О. Дяківа та ін. Еволюція політичного режиму в СРСР та ідеологічна еволюція правлячої партії. Виникнення Радянської асоціації політичних наук. Політична думка в Радянській Україні. «Націоналісти» та «русифікатори». Становлення політичної науки в Україні. Дисидентський рух. Політична думка української еміграції. Ліберальна політична філософія І. Лисяка-Рудницького. Політична концепція Л. Ребета.

Політична думка в період перебудови в СРСР. Нові концепції соціалізму та міжнародної політики М. Горбачова. Політична думка в Україні. Загальнодемократична та націонал-демократична течії у визвольному русі.

Інституалізація політичної науки та освіти в Україні. Теоретико-методологічні засади розвитку політології. Організаційні центри розвитку політичної науки та основні напрями політичних досліджень в Україні. Розвиток етнодержавознавства. Доктринальний аспект розвитку політичної думки в Україні. Концепції зовнішньополітичної діяльності України.

Влада і суспільство. Громадянське суспільство

Витоки та еволюція трактування змісту поняття “громадянське суспільство” в класичних теоріях. Сутнісні характеристики характеристики концепту громадянського суспільства в сучасній політичній науці. Світова практика становлення та розвитку різновидів громадянського суспільства: історичний екскурс. Глобальне громадянське суспільство: сучасний науково-експертний дискурс щодо сутності, складових та особливостей формування за сучасної доби.

Структура громадянського суспільства. Функції громадянського суспільства. Громадянське суспільство як умова свободи, сфера приватних інтересів та індивідуального вибору. Теорія суспільства мережових структур. Переформатування структури громадянського суспільства в умовах поширення новітніх інформаційних мережових технологій.

Громадянське суспільство та правова держава. Проблематика взаємовідносин суспільства і держави в історії політичної думки. Особливості формування взаємовідносин держави та громадянського суспільства у різних політичних режимах. Світовий досвід взаємодії

держави та громадянського суспільства на засадах соціального партнерства: можливості використання в Україні.

Становлення і розвиток громадянського суспільства в Україні. Конституційні засади та сучасний стан законодавчого та нормативно-правового забезпечення розвитку громадянського суспільства та його взаємодії з Українською державою. Динаміка інституціалізації громадянського суспільства у постмайданний період (з лютого 2014 р. й по теперішній час). Безпеково-мобілізаційний потенціал українського громадянського суспільства. Роль громадянського суспільства у забезпеченні демократичного врядування (народовладдя) в сучасній Україні.

Громадянська культура: сутність, структура, функції. Поняття “політична культура” і “громадянська культура”. Незалежні засоби масової інформації як “кровоносна система” демократії та інститут дієздатного громадянського суспільства.

Становлення і розвиток етнополітології

Зародження знань про життя і діяльність етнічних спільнот та їх взаємодію з державою в Давній Греції та Римі. Платон, Арістотель, стоїки, Цицерон. Етнополітичні погляди в епоху Відродження. Н.Макиавеллі про незалежність і об’єднання Італії. Ж.Боден про народний суверенітет. Започаткування основ етнопсихології та етногеографії. Епоха Просвітництва. Концепції Ф.Бекона, Т.Гоббса, Ш.Монтеск’є, Ж.-Ж.Руссо. Етнополітичні погляди «батьків-засновників» США. Вплив Великої Французької революції на етнополітичну думку. Ідеї І.Канта про всесвітнє громадянство та світовий союз правових держав.

Етнополітичні концепції в Німеччині на поч. ХІХ ст. Концепції нації та національної держави Й.Гердера. Й.Фіхте як засновник теорії націоналізму. Започаткування Г.Гегелем психологічно-історичної теорії нації. Засновники нової науки: Р.Челлен та М.Бем. Концепції предмету, функцій, цілей, об’єкту етнополітології. М. Паренті, Дж. Ротшильд, П.Ван Ден Берг, К. Дойч, Г. Сетон-Уотсон, Е. Сміт, Л. Снайдер та ін. Марксистські погляди на етнонаціональні процеси.

Українські дослідники проблем етнополітології. В. Антонович, В. Вернадський, В. Винниченко, М. Грушевський, П. Куліш, В. Липинський та ін. Націологія О. Бочковського. Українська думка періоду незалежності.

Зародження «етнонаук» (етнології та націології) і «етнонапрямків»: етноісторія, етнофілософія, етноконфліктологія, етнопсихологія та ін.

Етноси та етнічність. Етапи етнічного розвитку людства. Головні парадигми поділу людства на етноси. Феномен та школи етнічності. Примордіалістська, інвентціоністська, сервайвелістська та еволюціоністська школи. Етнічність у широкому та вузькому розумінні.

Концепція і модель Г.Абрамсона. Концепція етнічної ідентичності та її основні типи. Концепція «символічної ідентичності» Г.Ганса.

Ознаки етносу. Різноманітність форм етносу. Поняття «етнічна група». Форми утворення етносів. 5. Домінуюча група та етнічна меншина.

Нація як форма існування людства. Підходи до визначення «нації». Теорії нації: політична, психологічна, культурологічна, історико-економічна, етнічна. Типологізація націй. Національні меншини.

Діалектика взаємовідносин між етносами, націями та класами. Класифікація держав за Е. Річмондом, Г. Нельссоном, У. Коннором, П. Ван Ден Бергом. Національні держави. Багатонаціональні держави. Поліетнічні та моноетнічні держави. Національні, етнічні та державні цінності. Діалектика вселюдських цінностей та інтересів.

Теорії і основні типи етнооб'єднавчих процесів та процесів. Загальні та специфічні причини етнічного ренесансу. Головні та специфічні чинники політизації етнічності. Роль держави та політичних еліт у розвитку політизації етнічності.

Процес національного будівництва: сутність і характер. Етапи та фази націобудівництва. Роль еліт у цьому процесі. Шляхи і методи націобудівництва. Етнополітична регіоналізація: сутність і характер, причини піднесення. Небезпека перетворення етнорегіоналізму на сепаратизм. Засоби і методи вирішення етнорегіональних проблем. Децентралізація, автономізація та федералізація. Принципи субсидіарності. Закономірності дезінтеграційних та інтеграційних процесів. Причини дезінтеграції. Сучасні концепції етнополітичної інтеграції. Типи, цілі та завдання інтеграції. Етапи і методи. Перспективи інтеграції в Східній Європі. Входження України до Європейського співтовариства: проблеми та перспективи. Характер політичної діяльності національних меншин.

Становлення та розвиток етнонаціональної політики в умовах незалежності. Об'єкти та суб'єкти етнонаціональної політики держави. Структура етнонаціональної політики України: етнополітичні відносини, етнополітична свідомість, етнополітична організація як частина організаційних структур держави. Функції етнополітики в Україні. Основні її завдання. Основні політико-правові акти та закони. Етнополітичні проблеми в Україні.

Політичне лідерство

Поняття і сутність політичного лідерства. Функції політичного лідерства. Ідеї лідерства в історії політичної думки. Типології політичного лідерства. Психологія політичного лідерства. Імідж політичного лідера. Політичні технології в боротьбі за лідерство. Національні та регіональні моделі політичного лідерства. Політичне лідерство в Україні.

Політичні партії та партійні ідеології

Теоретичні засади дослідження політичних партій. Теорії політичних партій М. Острогорського, Р. Міхельса, М. Вебера. М.Дюверже як засновник сучасної партіології. Дж. Сарторі «Партії та партійні системи». Українські дослідження політичних партій.

Політичні партії як складник інституціональної підсистеми політичної системи суспільства. Нормативно-правове регулювання діяльності партій. Функції політичних партій. Вплив громадянського суспільства на формування політичних партій. Урядовий статус партій. Типології політичних партій.

Організаційна структура політичних партій. Партійні еліти.

Діяльність політичних партій та її регулювання. Програмова діяльність політичних партій. Парламентська діяльність партій. Фінансова діяльність політичних партій.

Сутність та типологія партійних систем. Методи визначення партійних систем. Типологія партійних систем. Неальтернативні та альтернативні партійні системи. Партійна система України

Поняття політичної ідеології. Сучасні партійно-ідеологічні течії. Лібералізм та неолібералізм. Консерватизм та неоконсерватизм. Ліво- та праворадикальні політичні ідеології. Націоналізм як політична ідеологія. Сучасні модифікації політичних ідеологій. Фемінізм. «Зелені» ідеології. Посттрадиційні ідеології. Ідеологічний спектр української багатопартійності

Політичні інститути

Еволюція поняття інституту у XX-XXI ст. «Старий» та новий інституціоналізм. Інститут як когнітивна система, як нормативний порядок, як організація, як сукупність практик. Функціональність інституту. Формальні та неформальні інститути. Статусно-рольова структура інститутів. Типологія політичних інститутів. Інститути та інституції: диференціація понять. Функціональність та дисфункціональність інститутів.

Динаміка політичних інститутів. Політична інституалізація та її етапи. Криза інститутів та засоби її подолання.

Основні напрями неінституціоналізму: історичний інституціоналізм, інституціоналізм раціонального вибору, нормативний інституціоналізм, соціологічний інституціоналізм, міжнародний інституціоналізм.

Держава як центральний інститут політичної системи.

Ознаки держави. Причини виникнення держави. Концепція функціонального поділу гілок державної влади. Типологія держав. Правова соціальна держава. Сучасні тенденції розвитку якості держав. Проблема ефективності державного управління. Форми державного правління. Кількісна оцінка та порівняльний аналіз систем державного

правління, розподілу та злиття політичної влади. Поняття та інституційні виміри політичних режимів.

Інститут глави держави. Інститут виконавчої влади. Центральні та місцеві органи виконавчої влади. Урядова стабільність: детермінанти.

Інститут парламентаризму. Конституційно-правові засади функціонування парламенту. Політичні, законодавчі, міжнародні і контрольні повноваження парламенту, професіоналізм парламенту, сила парламенту. Внутрішня структура парламентів.

Інститут політичної опозиції. Функції політичної опозиції. Типологія моделей політичної опозиції. Парламентська опозиція. Моделі взаємодії влади та опозиції.

Інститути прямої демократії.

Інші інститути у сфері протікання політичних процесів та політичної комунікації. Інститут політичної відповідальності. Інститути електронного врядування: стан, функції, перспективи. Неформальні інститути політичної взаємодії.

Політичні системи та режими

Уявлення про систему та системність. Можливості застосування системних підходів в політичній науці. Місце політичної системи в життєдіяльності суспільства. Теоретичні моделі політичної системи Т. Парсонса. Теорія політичної системи Д.Істона та його метод політичного аналізу. Модель політичної системи за Г.Алмондом. Інформаційно-кібернетична модель К.Дойча. Н. Луман: соціальні та самореферентні системи. Класифікація політичних систем Ж.Блонделя та Е.Хейвуда.

Сутність, структура та функції політичної системи. Типологія політичних систем.

Становлення, сучасний стан та характерні особливості політичних систем Західної Європи. Характерні особливості сучасної політичної системи США. Політична системи України. Модернізація та трансформація політичної системи України.

Політичний режим: визначення та теоретико-методологічні засади. Типологія політичних режимів: суть і методи. Тоталітаризм: витоки та сучасність. Авторитаризм як політичний режим. Демократичний політичний режим. Особливості транзиту та трансформації демократії. Гібридні політичні режими.

Регіональна політика та місцеве самоврядування

Політична регіоналістика як наука та навчальна дисципліна. Просторовий поворот (spatial turn) у соціальних науках. Основні теорії просторового розвитку суспільства. Сучасний стан регіональних досліджень в Україні. Основні напрями регіональних досліджень.

Політична регіоналістика: об'єкт, предмет, методи. Політичні інститути, системи, процеси, культура поведінки, еліти, комунікації крізь

призму регіональних досліджень. Принципи територіальної диференціації та локалізації. Понятійний апарат політичної регіоналістики.

Територіальна організація суспільства: теоретичні засади та понятійний апарат. Адміністративно-територіальний поділ. Особливості територіального устрою та адміністративно-територіального поділу в Україні. Форма державного устрою. Унітарні та федеративні держави. Сутність автономізму. Типологія автономій. Чинники

Поняття регіональної політики. Державна регіональна політика. Regional policy та regional politics. Суб'єкти регіональної політики. Інструменти регіональної політики. Політика регіонального розвитку та її механізми. Стратегія регіонального розвитку України та регіональні стратегії регіонального розвитку.

Інституційна структура регіонального управління. Проблема розрізнення регіонального управління та місцевого самоврядування. Агенти центрального уряду в регіонах. Місцеве самоврядування як інститут. Компетенція. Джерела права. Принципи та функції місцевого самоврядування. Організаційні форми здійснення місцевого самоврядування в Україні. Територіальна громада. Концепції та моделі місцевого самоврядування. Структура органів місцевого самоврядування.

Регіональна та локальна ідентичність, чинники їх формування та функції. Співвідношення з національною ідентичністю.

Політика децентралізації. Типологія децентралізації. Види децентралізації. Світовий досвід децентралізації. Політика децентралізації в Україні.

Вибори та виборчий процес

Сутність виборів. Функції виборів. Види виборів. Сутність виборчого права та його основні принципи.

Становлення та розвиток інституту виборів у Західній Європі та Україні.

Виборчий процес: поняття, принципи, стадії, суб'єкти. Політичне фінансування. Виборча кампанія: суть, різновиди, етапи та ресурси. Електоральний маркетинг. Електоральний менеджмент.

Поняття та значення виборчих систем, їх складові та класифікація. Закономірності взаємодії між виборчою та партійною системами. Елементи виборчих систем. Типи виборчих систем. Мажоритарна. Пропорційна. Змішана та інші системи. Гендерні квоти та представництво жінок у виборних органах влади.

Референдум: суть, функції, види, політичні наслідки.

Вибори та еволюція виборчої системи в сучасній Україні.

Міжнародні відносини та світовий політичний процес

Класичні традиції та парадигми у вивченні міжнародних відносин. Сучасні теоретичні підходи та парадигми дослідження міжнародних

відносин. Геополітичне підґрунтя світового політичного процесу. Українські геополітичні концепції (С. Рудницький, Ю. Липа).

Міжнародні системи: сутність та моделі. Історичний розвиток міжнародних систем. Актори міжнародних відносин. Національний інтерес як головне спрямування зовнішньої політики та проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці.

Основні проблеми міжнародних відносин та сучасні тенденції в світовому політичному процесі. Конфлікти в міжнародних відносинах. Особливості міжнародного конфлікту у глобалізованому світі. Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації.

Процеси інституалізації громадянського суспільства та політична модернізація в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати.

Регіональні проблеми міжнародних відносин.

Міжнародні відносини у різних сферах суспільного життя. Міжнародні інформаційні відносини як складова сучасної матриці світової політики. Релігія і світова політика.

Становлення України як суб'єкта світової політики. Переваги і ризики України у світовій політиці як своєрідного аванпосту між Європою й Азією. Основні принципи геостратегії України. Тенденції та загрози побудови нового світового порядку.

Політична реклама та комунікації

Поняття та сутність реклами. Реклама в системі маркетингових комунікацій. Політична реклама як невід'ємна складова політичної культури суспільства. Історія становлення політичної реклами.

Основи розуміння поняття політичної реклами. Суб'єкти, об'єкти та мета політичної реклами. Різновиди та завдання політичної реклами. Засоби політичної реклами. Закон України «Про рекламу».

Сутність та зміст рекламних досліджень. Дослідження цілей політичної реклами. Прогнозування ефективності політичного рекламного звернення. Особливості ринку політичної реклами в Україні.

Система маркетингового планування. Поняття, види та етапи проведення політичних рекламних кампаній. Розробка політичної рекламної стратегії та плану рекламної кампанії.

Організація рекламної служби у політичних партіях.

Поняття «громадська думка». Стратегічні підходи до управління громадською думкою. Закономірності у комунікації з масовою свідомістю.

Основні PR-технології.

Антикризовий політичний менеджмент

Поняття політичної кризи: сутність, зміст, причини. Типологія політичних криз. Етапи розгортання криз. Наслідки криз та їх подолання.

Основні теорії антикризового політичного менеджменту. Стратегії подолання криз. Принципи антикризового політичного менеджменту. Етапи реалізації антикризового менеджменту.

Методи діагностики політичних криз. Політичні ризики: поняття і основні характеристики. Джерела політичних ризиків. Типологія політичних ризиків. Управління системою політичних ризиків.

Сутність поняття модернізація. Еволюція теорії модернізації в політичній науці. Кризовий синдром модернізації. Антикризовий менеджмент у традиційних та модернізованих політичних системах.

Національні моделі кризового менеджменту. Реалізація функцій кризового менеджменту в умовах «гібридних» політичних режимів.

Управління політичними кризами в міжнародній політиці.

Управління військово-політичними кризами на зламі ХХ-ХХІ ст. Сплеск міжнародного тероризму. Кризовий політичний менеджмент в контексті російсько-української війни. Перспективи розвитку міжнародних військових конфліктів.

Політичний аналіз та прогнозування

Політичний аналіз у системі політичних наук. Теоретичний та прикладний рівень політичного аналізу. Сучасні методологічні підходи у політичному аналізі. Політичний аналіз як інструмент управління суспільно-політичними процесами.

Поняття «політичний прогноз». Методологічні засади політичного прогнозування. Типологія прогнозів у публічній сфері.

Критерії формування інформаційного забезпечення політичного аналізу та прогнозування. Джерела інформації та методи збору даних.

Розробка програми та робочого плану дослідження. Предмет та мета дослідження. Операціоналізація змінних та ключових понять. Гіпотеза дослідження та її перевірка.

Статистичні методи в політичному аналізі та прогнозуванні.

Методи аналізу документів та аналіз політичної ситуації.

Експертні методи в політичному аналізі та прогнозуванні.

Моделювання у політичному аналізі та прогнозуванні.

Рекомендована література

Бусленко В. Взаємовідносини влади та опозиції в державах Вишеградської групи: монографія. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 320 с.

Вдовичин І., Вільчинська І., Перегуда Є. та ін. Історія політичної думки України: підручник. За заг. ред. Н. М. Хоми. Львів: Новий Світ-2000, 2017. С. 262-607. URL: http://org2.knuba.edu.ua/pluginfile.php/71600/mod_resource/content/1/Історія_політичної_думки_України_Підручник.pdf

Визначення і вимірювання демократії / за ред. Д. Бітема. Львів: Літопис, 2005. 318 с.

Демиденко Н.М. Політологія: навчальний посібник. Суми. Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. Електронне видання, 2022. 318 с. URL: <http://surl.li/qaair>.

Демократія: антологія / упоряд. О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2005. ХХVІІІ+1108 с.

Зміни політичних режимів і перспективи зміцнення демократії в Україні: монографія / авт. кол.: Г. І. Зеленько (керівник, наук. ред.), Т. А. Бевз, С. Г. Брехаря, М. С. Кармазіна, В. О. Ковалевський, О. Ю. Кондратенко, Н. В. Кононенко, Т. М. Ляшенко, О. М. Майборода, Ю. Ж. Шайгородський. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2021. 416 с.

Історія політичної думки: підруч. / за заг ред. Н. М. Хоми [І. В. Алексеєнко, Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна та ін.]. Львів: Новий Світ – 2000, 2016. 1000 с.

Кармазіна М. Політичні партії в Україні. 2014–2017 рр. Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2018. 168 с.

Кармазіна М., Бевз Т., Горбатюк М., Зорич О. Регіональні політичні еліти в Україні: особливості формування, цінності та ідентичності (кінець 1991–2019 рр.). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. 264 с.

Касьянов Г. В. Теорії націй та націоналізму: монографія. Київ: Либідь. 1999. 352 с.

Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби: навч. посіб. Київ: Центр учбової літ-ри, 2008. 414 с.

Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 218 с.

Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характер націй в історичному контексті / пер. з англ. Н. Коваль. 2-ге вид. Київ: Наш формат, 2018. 320 с.

Консерватизм: антологія. 2-ге вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2008. ХХVІІІ + 788 с.

Кресіна І.О. та ін. Правова політологія: проблеми концептуалізації та інституціоналізації: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2019. 288 с.

Лібералізм: антологія. 2-ге вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. – ХХХІІ + 1128 с.

Мироненко П.В. Збочена росія та ознаки Третьої світової війни. Нотатки із щоденника політолога. У 2 частинах. Видання Академії політичних наук України. Київ: Видавництво Політія, 2022.

Мироненко П.В. Спогади про майбутнє. Хроніки війни із щоденника політолога (24.02.2022 – 24.08.2022). Київ: Видавництво Політія, 2022. 700 с.

Націоналізм: антологія. 2-ге вид. / упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. Київ: «Смолоскип», 2006. XLIV + 684 с.

Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки. Київ: Основи, 2000, 198 с.

Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл: монографія / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська. Київ: НІСД, 2019. 560 с.

Осадчук І. Політичні інститути пострадянських країн: порівняльний аналіз: навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 306 с.

Переґуда Є.В. Виконавча влада України: політико-правові аспекти модернізації. К.: Логос, 2013. 408 с.

Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К. : Парламентське видавництво, 2012. 807 с.

Політична наука в Україні. 1991–2016 : у 2 т. / НАН України, Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса ; редкол.: чл.-кор. НАН України О. Рафальський (голова), д-р політ. наук М. Кармазіна, д-р іст. наук О. Майборода ; автор передм. О. Рафальський ; відп. ред. і упоряд. М. Кармазіна. — К. : Парлам. вид-во, 2016.

Політична система України: конституційна модель та політичні практики : монографія / кол. авт.: Зеленько Г. І. (кер., наук. ред.) та ін. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 536 с.

Політологія: навч. посіб. Є.В.Переґуда та ін. К.: КНУБА, 2012. 236 с.

Політологія у схемах, таблицях, визначеннях : навч. посібник / М.П.Гетьманчук, П.М.Гетьманчук, У.В.Ільницька, Г.І.Луцишин, Р.Я.Пасічний, Я.Б. Турчин. Львів. Видавництво Львівської політехніки, 2020. 272 с.

Почепцов Г. Від Facebook'у і гламуру до Wikileaks: медіакомунікації. Вид. 2-е. Київ: Спадщина, 2014. 464 с.

Політична думка XX–XXI століть: методологічний і доктринальний підходи: підручник: у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: Новий Світ – 2000, 2017. Т. 2. 535 с.

Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми: монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ: Ін-т політ. і етнонац. досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.

Пояркова Т. К. Кризовий синдром модернізації незалежної України: причини виникнення та засоби подолання: монографія. Суми: Університетська книга, 2015. 351 с.

Романюк А. С., Литвин В. С. Порівняльний аналіз політичних інститутів країн Вишеградської групи та інших країн Центрально-Східної Європи: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 548 с.

Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.

Ткачук А. Ф. Децентралізація для всіх: від загальної інформації до конкретних порад. Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2016. 52 с.

Хантингтон С. Політичний порядок у мінливих суспільствах / пер. англ. Тарас Цимбал. Київ: Наш формат, 2020, 448 с.

Ченовет Е., Стефан М. Чому ненасильницький спротив ефективний: стратегічна логіка громадянського конфлікту / пер. з англ. С. Гіріка. Київ: ТОВ «Видавництво «КЛІО», 2014. 304 с.

Шведа Ю. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.

Шведа Ю.Р. Теорія політичних партій і партійних систем: Навч. посібник. Львів: Тріада плюс, 2004. 528 с.

Шляхтун П.П. Політологія (історія та теорія): підручник / П.П. Шляхтун. – К.: Центр учбової літ-ри, 2010.

Яковлев Д.В. Політична взаємодія як комунікативний процес: медіатизація, демократизація, раціоналізація: Монографія. Одеса: Астропринт, 2009.

IV. ФОРМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Фаховий вступний іспит проводиться очно у письмовій формі. Вступники надають тезисну письмову відповідь на питання екзаменаційного білету. Тривалість письмового етапу – 90 хв. За потреби, додатково, можлива співбесіда з питань екзаменаційного білету.

V. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Під час проведення іспиту забороняється використовувати підручники, навчальні посібники, інші джерела інформації (якщо це не передбачено програмою). Також забороняється користуватися мобільними телефонами та іншими засобами зв'язку і передачі даних.

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКА

Через відповіді абітурієнта на питання білету оцінюється знання з базових фахових дисциплін, що є необхідними для коректного висвітлення сенсу понять за фахом, а також для розуміння релевантних теоретичних та практичних завдань, володіння навичками, що є необхідними для професійної діяльності у межах програми. Правильність і повнота відповідей оцінюється згідно з критеріями оцінювання.

Кожне питання оцінюється за 100-бальною шкалою. Сумарний бал визначається як середнє арифметичне за сумою балів на всі питання.

Високний рівень (90-100 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: повною мірою засвоїв увесь програмний матеріал, демонструє знання не лише основного, але й додаткової літератури, наводить коректні та ґрунтовні власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання з суміжних галузевих дисциплін, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (75-89 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: має достатньо високий рівень знань і навичок. При цьому відповідь є достатньо повною, логічною, з елементами власного обміркування, але містить деякі неточності або прогалини, що не впливають суттєво на загальне позитивне сприйняття відповіді. Припустимими є поверхневе знання додаткової літератури, недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (60-74 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь неповна, неглибока, містить неточності, здобувач робить помилки при формулюванні понять, відчуває труднощі, застосовуючи знання при наведенні прикладів.

Низький рівень (35-59 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: слабо розбирається у матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні понять, на додаткові питання відповідає не по суті.

Дуже низький рівень (0-34 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: не має базових знань зі спеціальності, не розбирається в матеріалі, не може дати відповіді ані на основні, ані на додаткові питання.

VII. ПРИЙОМ ДО АСПІРАНТУРИ З ІНШОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ, НІЖ ТА, ЯКА ЗАЗНАЧЕНА В ДИПЛОМІ МАГІСТРА (СПЕЦІАЛІСТА)

Згідно з п.1.4.5 Правил прийому до аспірантури КНУБА, особам, які вступають до аспірантури з іншої спеціальності, ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування. Таке випробування передує вступному іспиту зі спеціальності. Його оцінювання відбувається за шкалою зараховано / не зараховано.

При вступі в аспірантуру зі спеціальності 052 «Політологія» додаткове вступне випробування проводиться у формі співбесіди.

Перелік питань співбесіди:

- Політика як суспільне явище.
- Політична влада та її легітимність.
- Поняття політичної системи.

- Форми державного правління.
- Типологія політичних режимів.
- Форми державного устрою.
- Державна символіка України.
- Основні повноваження Президента, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України.
- Сутність та роль громадянського суспільства.
- Членство України в міжнародних організаціях.
- Європейська та євроатлантична інтеграція України.
- Функції політичних партій.
- Роль політичної культури у суспільстві.
- Основні політичні ідеології.
- Типологія виборчих систем.
- Політична еліта України.
- Партійна система України.
- Основні напрями політичної науки в сучасній Україні.